

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding 380 kV g-k-c
Postbus 111
9200 AC Drachten

Datum: 5 juli 2023
Onderwerp: Zienswijze Concept NRD Hoogspanningsverbinding 380 kV Geertruidenberg – Krimpen aan den IJssel of Crayestein
Ons kenmerk: 20230705-024
Uw kenmerk:

Geachte mevrouw, heer,

Graag reageren wij mede namens Zuid-Hollands Landschap, Natuurmonumenten en IVN Natuureducatie op het Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Hoogspanningsverbinding 380 kV Geertruidenberg – Krimpen aan den IJssel of Crayestein. Wij erkennen het belang van de aanleg van leidingen. Dit uit het oogpunt van veiligheid, klimaat, milieu en economie. Onze rol is om de beoogde ontwikkeling te bezien en te beoordelen vanuit de effecten op natuur, landschap en milieu zowel tijdens de tracéafweging, aanleg en na realisatie. Onze reactie spitst zich toe op de hieronder genoemde onderwerp.

Natura 2000 gebied Biesbosch

Wij hebben kennisgenomen van de 10 tracés die onderdeel uit maken van de concept NRD. Alle tracés op één na doorsnijden het Natura 2000 gebied Biesbosch. De Hollandse Biesbosch is een natuurgebied tussen de Nieuwe Merwede en de Beneden-Merwede. Het maakt samen met de Brabantse Biesbosch deel uit van het Nationaal Park De Biesbosch. De Biesbosch herbergt natuurlijke habitats en leefgebieden die voor het Europese netwerk Natura 2000 van belang zijn en biedt rust en voedsel aan tienduizenden watervogels zoals nonnetje, grote zaagbek, brandgans en kolgans. Roofvogels gebruiken de Biesbosch graag als winterverblijf. De zeearend is sinds ca. 2010 vaste bewoner van het gebied. Ook reeën en bevers zijn in de Hollandse Biesbosch te vinden. Het getijdeverschil vormt soms een probleem voor de reeën, omdat bij hoge waterstand hun buitendijkse leefgebied overstroomt. Ze trekken zich dan noodgedwongen groepsgewijs terug op de polderkaden. De Biesbosch is ook een recreatie gebied waar mensen in een natuurlijk getijdegebied de natuur in al haar facetten kan ervaren. Daarnaast bezoeken jaarlijks veel kinderen de activiteiten die in het kader van de natuureducatie in en om het bezoekerscentrum worden georganiseerd. Een gebied met zo'n hoge natuur- en belevingswaarden doorsnijden met één of wellicht in de toekomst meerdere bovengrondse 380 kV tracés past niet in de Biesbosch en maakt wat in decennia is opgebouwd aan natuurwaarden teniet. Er zijn buiten de Biesbosch voldoende tracés te bedenken, waarmee de Biesbosch als belangrijk Natura 2000 gebied kan worden ontzien.

Wij verzoeken u niet te kiezen voor tracés door de Biesbosch, maar te kiezen voor een tracé langs Natura 2000 gebied Biesbosch. Door deze keuze worden de belangrijke natuurwaarden van de Biesbosch ontzien en vinden geen onnodige verstoringen plaats in het gebied. Aangezien nu slechts één tracé overblijft in het NRD geven wij in overweging om nog een extra zoekslag te doen buiten de Biesbosch voor mogelijk meer geschikte tracés.

Stikstofdepositie tijdens aanlegfase

De aanlegwerkzaamheden voor het project leiden tot een tijdelijke toename van stikstofdepositie op daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden, zoals de Biesbosch. De cie. MER gaf in een eerder advies aan dat extra stikstofdepositie op een al met stikstof overbelast gebied, hoe gering ook, tot de conclusie leidt dat negatieve gevolgen voor de kwaliteit van habitats en leefgebieden van soorten niet uit te sluiten zijn. Hierbij wordt verwezen naar artikel 2.9a van de Wet natuurbescherming dat geen betrekking heeft op de inhoud van plan- en project MER. en ook niet op besluitvorming over plannen zoals inpassingsplannen. Daarnaast is de toename van stikstofdepositie weliswaar tijdelijk, maar moet deze in samenhang met de langjarige overbelasting door stikstofdepositie worden gezien. Voor verschillende habitattypen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie geldt in het Natura 2000-besluit een uitbreiding in omvang en/of verbetering van kwaliteit. In dit licht knelt dat de mogelijkheden om bronmaatregelen te nemen (de mogelijkheden om stikstofemissies te reduceren) niet voldoende zijn beschreven. De betekenis van dergelijke bronmaatregelen zijn niet in het NRD beschreven en kunnen voor zover mogelijk daardoor niet meegewogen worden in de besluitvorming. De cie. MER adviseerde bij eerdere procedures voor het aanlanden van netten op zee, om voorafgaand aan de besluitvorming over het inpassingsplan en de vergunningen inzicht te geven in de bronmaatregelen die genomen kunnen worden om de stikstofdepositie tijdens de aanlegfase maximaal te reduceren. In de notitie Reikwijdte en Detailniveau Hoogspanningsverbinding 380 kV Geertruidenberg – Krimpen aan den IJssel of Crayestein wordt maar zeer beperkt in gegaan op stikstof. Wij verzoeken om hier voldoende aandacht aan te besteden. Wij gaan ervan uit dat tijdens de aanlegfase afdoende bronmaatregelen worden genomen om de stikstofdepositie maximaal te reduceren. Het is belangrijk dat natuur volwaardig meegenomen wordt in de energietransitie. Waarbij ook aandacht is voor cumulatieve ecologische effecten.

Natuurdoelanalyse Natura 2000 gebied Biesbosch

Recent is een natuurdoelanalyse gemaakt voor dit gebied en in het kader van de stikstofaanpak ook voorgelegd aan de ecologische autoriteit. Hieruit blijkt dat de huidige instandhoudingsdoelen niet worden bereikt en meer actie nodig is om tot herstel te komen. De voorgestelde tracés in de Biesbosch leveren niet de gewenste bijdrage die nodig is om de instandhoudingsdoelen te bereiken en tot natuur herstel te komen. Overigens verbaasd het ons dat het zelfde bureau wat de natuurdoelanalyse voor dit gebied heeft gemaakt ook het bureau is wat is ingehuurd voor het opstellen van deze NRD die nu ter inzage ligt. Dit wekt voor ons op z'n minst de indruk van belangenverstremming. Wij plaatsen hier grote vraagtekens bij en maakt ook dat wij nog kritischer kijken naar deze NRD in relatie wat nodig is voor de Natura 2000 gebied Biesbosch.

Zienswijze Staatsbosbeheer (SBB)

SBB, de beheerder van het Natura 2000 gebied Biesbosch heeft ook een uitgebreide zienswijze ingediend. Deze zienswijze wordt door onze organisaties onderschreven en ook middels onderliggende zienswijze onder uw aandacht gebracht. Wij verzoeken u in het vervolgtraject rekening te houden met de zienswijze van SBB.

Tot zover onze reactie. Mocht een nadere toelichting op prijs worden gesteld dan staan wij hiervoor graag klaar.

Met vriendelijke groet,

Mede namens Zuid-Hollands Landschap, Natuurmonumenten en IVN Natuureducatie,

A.P. Ouwehand, directeur

